

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Icookio rĩa Atũmwo — Wĩrutwo wa Bibilia ya KJV na Nomba cia Strong's

KĨŨRIA NA MACOOKIO — ƳŦĪKIA, ERIRA, BATIISWO, WAMŨKĪRE ROHO MŨTHERU

Ũrutani wa Mũthingi wa Bibilia — Ũhoru Mweka wa Jesu Kristũ

NA CIUGO CIA HUTHU

Ngai nĩwe wakũũmbire, na Ngai nĩakwendete. Mũndũ o wothe nĩekĩte ũũru, na ũũru nĩguo ũtũtigithanagia na Ngai. Ngai nĩatũmĩte Mwana wake, Jesũ Kristũ. Jesũ ndaigana gwĩka ũũru, no nĩakuire nĩguo arĩhe thogora wa mehia maitũ. Nake Ngai nĩamũriũkĩtie kuuma gũkua, na rĩu atũũraga muoyo. Ũguo nĩguo wagĩrĩrwo gwĩka. Wĩtĩkie ũhoru ũyũ mweka na ngoro yaku yothe. Garũrũka kuuma njĩra ciaku cia waganu — Bibilia yĩtaga ũndũ ũyũ kwĩrira. Batithio — thikũrũka rungu rwa maĩ thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ — na Ngai nĩakũrekera mehia maku. Ngai nĩagũkũhe Roho wake Mũtheru gũtũũra thĩnĩ waku. Ũcooke ũthĩ na mbere gũkũrũmĩrĩra Jesũ o mũthenya, hamwe na arĩa angĩ metĩkĩtie, nginya mũthia wa muoyo waku. Nĩegũkũmenyerera, na nĩegũkũhe muoyo ũtagathira.

KIAMBĪRĪRIA

Mũrata, kĩũria kĩrĩ bata mũno kũrĩ gĩothe kĩngĩũragio nĩ mũndũ, nĩ kĩoririo mũthenya ũrĩa Kanitha wombirwo. Andũ arĩa maiguire ũhoru wa ma nĩmatinũkirwo ngoro, na makĩanĩrĩra, tũgwĩka atĩa? Matiereirwo o gũtũma metho igũrũ, kana kũhoya ihooya magacooka gũthĩ na mbere gũtũũra o ta ũrĩa maatũũrĩte mbere. Maaheirwo macookio maarĩ na mũrango, na mũrango ũcio waarĩ na igũrũ rĩa kũrangwo. Wĩtĩkie — na ngoro yaku yothe — atĩ Jesũ Kristũ nĩakuire nĩ ũndũ wa mehia maku na agĩcooka akĩriũka kuuma kũrĩ arĩa akuĩ, tondũ wĩtĩkio ũgĩagĩa nĩ kũigua kiugo kĩa Ngai. Erira — hutatĩra mehia maku na ngoro yaku yothe. Batithio thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ nĩ ũndũ wa kũrekero mehia maku — mũthikĩo hamwe nake, na wariũke wone mũtũũrĩre mwerũ. Amũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru — tondũ mũndũ o wothe ũtarĩ na Roho wa Kristũ ndarĩ wake. Ningĩ ndũkanarũgame o mũrango-inĩ: atũmwo o nao marutanaga nĩ ũndũ wa arĩa mahonokete gũthĩ na mbere hamwe nake, na kũũmĩrĩria nginya mũico — tondũ ũhonokio wambagĩrĩria thĩnĩ wa ma, ũgathĩ na mbere thĩnĩ wa ma, na ũgathira thĩnĩ wa ma. Ihooya nĩ kĩambĩrĩria kĩega, na no ũhote

kūrīhooya o thaa rīrī; no thikīrīria maündū mothe marīa atūmwō maacookirie, na wīke o ūguo, na nīūkūhonoka. Ūyū nīguo mūrango wa gūtoonya. Wīthomere wee mwene, na ūthiire njīra iyo.

ITHIRANGI ITATU CIA MAKĪRIA MONERO ŪRŪ:

1. Rīrīa andū maatinīkire ngoro na makīanīrīra, atī tūkeeka atīa, atūmwō maacookirie atīa?
2. Gwītīkia na ngoro na kwītīa na kanua nī kuuga atīa, na ūbatithio thīinī wa rītīwa rīa Jesū Kristū ūrutaga wīra ūrīkū?
3. Kristū nīanyariirīkire nīkī nīguo athambie mehia maitū, na kīheo kīa Roho Mūtheru kīerīrwo nūū?

I. KĪŪRIA — ARŪME NA ARIA A ITHE WITŪ, TŪGWĪKA ATĪA?

Atūmwō 2:36 “Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli nīmamenye atīrī: Ngai nī atuīte Jesū, o ūcio mwambire, Mwathani na Kristū.” (37) Rīrīa andū maiguire ūhorō ūcio, ūkīmatheeca ngoro, makīūria Petero na atūmwō acio angī atīrī, “Ariū a Baba, twagīrīrwo nī gwīka atīa?”

MOICO IGĪTHINJWO NGORO ĀNDU AO --> ARŪME NA ARIA ANE, TWAGĪRĪRWO NĪ GWĪKA ATĪA?

II. GĪTUMI — KRISTO NĪAAKUUA, NA THAKAME YAKE ĪKĪTHAMBA MEHIA

A. Aroma 5:8 No Ngai nīonanītie wendo wake kūrī ithuī na njīra īno: Atī hīndī īrīa twatūire tūrī ehia-rī, Kristū nīatūkuīrīre.

TŪRĪ O EHĪTIA --> KRISTO NĪATŪKUĪRĪRE.

B. Kūguūrīrio 1:5 o na kuuma kūrī Jesū Kristū, mūira ūrīa mwīhokeku, o we irigithathi rīa arīa akuū, na mwathi wa athamaki a thī. Kūrī ūcio ūtwendete, na agatuohorithia kuuma mehia-inī maitū na ūndū wa thakame yake, **[G3068 louo ■]**

MŪIRA MWĪHOKEKU + IRIGITHATHI RĪA ARĪA AKUŪ --> ŪCIO WATWENDETE --> AGĪTŪTHAMBIA MEHIA-INĪ MAITŪ NA THAKAME YAKE MWENE.

C. Aefeso 1:7 Na twakūūrirwo na ūndū wa thakame ya Kristū, na tūkīrekerwo mehia maitū, kūringana na ūrīa wega wa Ngai ūingīhīte,

NA TWAKŪŪRIRWO NA ŪNDŪ WA THAKAME YA KRISTŪ = NA TŪKĪREKERWO MEHIA MAITŪ.

(Meciiria makwa mwene — ūkūūri na kūrekerwo kwa mehia nī NDĪA-INĪ wake. Nīkīo tūbatithagio TŪTOONYE Thīinī wake: thakame īrīa ītūthambagia, na kūrekerwo kūrīa īgūruga, cionekaga kūrī Ūrīa ūmwe tūbatithagio thīinī wake.)

D. Isaia 52:14 O ta ūrīa andū aingī maagegirio mūno nī ūndū wake, tondū gīthiithi gīake nīgīathūkītio mūno, gīgākīra kīa mūndū o wothē, na mūhianīre wake ūgathūkio gūkīra mūhianīre wa andū,

ŪTHIŪ WAKE WATUĪKĪTE MŪŪRU GŪKĪRA MŪNDŪ O WOTHE --> NA MŪHIANĪRE WAKE GŪKĪRA ARĪŪ A ANDŪ.

E. Isaia 50:6 Ndaneanire mūgongo wakwa kūrī andū arīa maahūūraga, kīreru gīakwa ngīkīnengera arīa maangūūraga nderu; ndiahithire ūthiū wakwa atī nīguo ndikanyūrūrio, kana ndige gūtuūrwo mata.

NDAAHEANIRE MUGONGO WAKWA KURI ARIA MANGARAHĪTAGA + MATHERU MAKWA KURI ARIA MAAMŪTAGA NYWĪRĪ --> NDIAHITHĪTE ŪTHIŪ WAKWA HARĪ THONI NA MATE.

F. Thaburi 22:14 Njitītwo thī ta maaī, namo mahīndī makwa mothe nīmarekanītie. Ngoro yakwa yororoete ta mūhūra; ītwekete īrī thīinī wakwa. (15) Hinya wakwa ūniarīte ta rūgīo, naruo rūrīmī rwakwa rūkanyītana na karakara nīkūng’ara; ūngometie rūkūngū-inī rwa gīkuū. (16) Ndīīmūrīgiicīrie nī magui; ndīīmūthiūrūrūkīrie nī gīkundi kīa andū arīa meekaga ūūru, nīmatheecangīte moko na magūrū makwa. (17) Mahīndī makwa no hote kūmatara mothe; andū marandora na makangūūrīra maitho. (18) Maragayana nguo ciakwa, nayo kanjū yakwa makamīcuukīra mītī.

MAGEGO MAKWA MOTHE NĪMONJŪKŪTE --> MAATHERĪTE MOKO MAKWA NA MAGŪRŪ MAKWA --> MAKWĪGAWANĪTE NGUO CIAKWA + MAAHOYAGA MĪTĪ IGWATANE NA NGUO CIAKWA CIA NA NJU.

G. Isaia 53:4 Ti-itherū nīwe woire wonje witū, na agīkuua kīeha giitū; no ithuī twatuire nīkūhūūrwo aahūūrītwo nī Ngai, akamūgūtha na akamūnyamaria. **[H7495 rapha ■]** (5) No rīrī, aatihangirio nī ūndū wa mahītia maitū, o na akīhehenjwo nī ūndū wa waganu witū; nakuo kūherithio kūrīa gwatūmire tūgīe na thayū nīwe waherithirio, na ithuī tūhonagio nī ūndū wa nguraro ciake.

NIAGŪRIRIO NĪ ŪNDŪ WA MAHĪTIA MAITŪ + AGATHĪINŪO NĪ ŪNDŪ WA MEHIA MAITŪ --> NA IBARA CIAKE NĪHO TWAHONIO.

H. Mathayo 27:28 Cikīmūruta nguo ciake, cikīmūhumba nguo ndune, (29) cigĩcooka cigītuma thūmbĩ ya mĩigua, cikīmwĩkĩra mūtwe. Cikīmūnengera kamūrangi guoko-inĩ gwake kwa ūrĩo, cikīmūtūrĩria ndu, na cikīmūnyūrũria, cikiuga atĩrĩ, “Wĩ mūhoro, mūthamaki wa Ayahudi!” (30) Cikīmūtuĩra mata, cikĩoya kamūrangi kau, na cikīmūhũũra nako mūtwe.

KĪHUMBA GĪA MĪIGA MŪTWE-INĪ WAKE --> MAKĪMŪTUĨRA MATE + MAKĪMŪHŪRA MŪTWE.

I. Luka 22:44 Nake agĩkĩrĩrĩria kũhooya, arĩ na ruo rūnene ngoro-inĩ, nayo thithino yake yahaanaga ta matata manene ma thakame magĩtaata thĩ.

NAYO THITHINO YAKE YAHAANAGA TA MATATA MANENE MA THAKAME MAGĨTAATA THĨ.

J. Johana 19:34 Handũ ha ūguo-rĩ, mūthigari ūmwe agĩtheeca Jesũ mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ.

ITHE RĪATHECERETE MBAVO YAKE --> NA KAHINDA-INĪ KĪU GWĪKĪRE THAKAME NA MAĨ.

(Meciiria makwa mwene — thoma na kahora, na ūmenye atĩ nĩwe waarĩ. Ūthiũ ūrĩa wombire njata woonagirio na njĩra itangĩmenyeka. Mũgongo ūrĩa ūtiiragia indo ciothe wagūrūrĩrwo nĩ ihiũ. Moko marĩa maahonagia mūdũ wa mangũ nĩmatheecirwo na kĩgera. Mahĩndĩ make nĩmaonanagire nginya matarwo. Ūrĩ nĩguoya wagũite ta thakame mbere ya rūthanju o na rūmwe kũrigiicwo. Ndaahootirwo na hinya; nĩwe weheanire mũgongo wake na wendo; ndaahithire ūthiũ wake. Kĩara gĩothe gĩa kũhũũrwo gĩarĩ wĩhia waku wekĩrwo igūrũ rĩake, kĩronda gĩothe kĩarĩ ūũru waku, na gũtaata guothe kwarĩ thiirĩ waku. Na rĩrĩa yarĩkĩte, thakame na maaĩ makiuma mbaru-inĩ yake — thakame nĩguo igũthambie, na maaĩ nĩguo magũthike thiinĩ wake. Nĩ ūndũ ūcio, rĩrĩa wĩrwo wĩrire na ūbatithio, ndũrehagĩrio ūndũ mūrĩtũ wa gwĩka. Nĩ ūreetagio, na ndurũ, kwamũkĩra kĩrĩa gĩatũire mbeeca ciothe icio.)

III. ĪTĪKĪA MWATHANI JESU KĪRISTO — NA WĪTĪKĪRE NA KANWA GAKO

A. Kĩambĩrĩria 15:6 Aburamu agĩĩtĩkia Jehova. Nake Jehova agĩkenio nĩ wĩtĩkio ūcio, akĩmūtua mũthingu. **[H539 aman ■]**

ABURAMU AGĪTĪKĪA JEHOVA --> NAKE JEHOVA AGĪKENIO NĪ WĪTĪKĪO ŪCIO, AKĪMŪTUA MŪTHINGU.

B. Aroma 4:3 Nĩgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩa? “Iburahĩmu nĩetĩkirie Ngai, naguo ūndũ ūcio ūgītũma atuuo mũthingu.”

ABURAHAMU NĪETĪKĪRIE NGAI --> ŪNDŪ ŪCIO WATARĪRWO ŪRĪ ŪTHINGU WAKE.

C. Ndari 21:8 Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Thondeka nyoka ūmĩcuurie gĩtugĩ igūrũ; mūdũ o wotho ūrĩrũmagwo-rĩ, aamĩrora nĩarĩtũũraga muoyo.” (9) Nĩ ūndũ ūcio Musa agĩthondeka nyoka ya gĩcango, akĩmĩcuuria gĩtugĩ igūrũ. Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mūdũ o wotho aarũmwo nĩ nyoka na aarora nyoka ĩyo ya gĩcango, agatũũra muoyo.

MŪNDŪ O WOTHE ANGĪRŪMWO, ANGĪMĪRORA --> NĪEGŪTŪŪRA MUOYO.

D. Johana 3:14 Na o ta ūrĩa Musa aambararirie nyoka ya gĩcango werũ-inĩ, ūguo no taguo Mũrũ wa Mūdũ akaambarario, **[G4100 pisteuo ■]** (15) nĩguo ūrĩa wotho ūmwĩhokete agĩe na muoyo wa tene na tene. (16) “Nĩgũkorwo Ngai nĩendire kĩrĩndĩ, akĩruta Mũrũ wake wa mũmwe, nĩgeetha mūdũ o wotho ūmwĩtĩkĩtie ndakoore, no agĩe na muoyo wa tene na tene.

TAO MŪSHE OIGĪRĪTIE NJOKA WERŪ-INĪ --> NO ŪNDŪ ŪTUO MWANA WA MŪNDŪ O NAWA AGĪRĪRWO NĪ GWĪKĪRWO IGURU --> ŪRĪA WOTHE ŪGETĪKĪA THĪINĪ WAKE NDAGAKUA, ĪNDĪ NĪAGAKĪIRA MUOYO WA TENE NA TENE.

Meciiria makwa mwene — iga maūdũ maya meerĩ hamwe nĩguo mamarute. Werũ-inĩ, andũ arĩa maakuaga matiaerirwo mageĩrũre kũhonio. Maaerirwo makũnyĩtĩrĩre, na wĩtĩkio, kĩrĩa Ngai aambararirie mūtĩ-inĩ — nao magĩtũũra muoyo. Jesũ oigaga mūtĩ ūcio warĩ mũhiano wa mũtharaba wake mwene. Gwĩtĩkia nĩ kũrora. Mbere ya mūdũ kwĩrĩra wĩhia o na ūrĩkũ, kana kwathĩkĩra ūndũ o na ūrĩkũ, no nginya ambe eerorere na ngoro yake yotho Ūcio ūambararĩtio, na amwĩhoke. Na ta rora Iburahĩmu: eetĩkirie, na Ngai akĩmūtārĩa ūndũ ūcio ta ūthingu — mbere ya watho, mbere ya ūndũ o na ūrĩkũ wa ndini. Wĩtĩkio nĩho kĩndũ gĩothe kĩambagĩrĩria. No rora ūrĩa wĩtĩkio ūthiiaa na ihenya kũrĩ wathĩkiro mĩhari-inĩ ĩrĩa ĩrũmĩrĩre — ūtukũ ūcio wa mbere, ithaa rĩu rĩmwe.

E. Aroma 10:8 No ūhoro ūcio uugaga atĩa? Uugaga atĩrĩ, “Ūhoro ūrĩ o hakuhĩ nawe; ūrĩ o kanua-inĩ gaku, na ngoro-inĩ yaku,” naguo ūhoro ūcio nĩguo ūhoro wa wĩtĩkio ūrĩa tumbũraga:

[G3670 homologueo ■] (9) Atĩ ũngiumbũra na kanua gaku atĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” o na gwĩtikia wĩtikie na ngoro yaku atĩ Ngai nĩamũriũkirie oime kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, no ũhonoke. (10) Nĩgũkorwo mũndũ etĩkagia na ngoro yake, agatuuu mũthingu, na akoimbũra na kanua gake, agakĩhonokio.

ĨTĨA NA KANUA GAKO ATĨ MWATHANI NĨ JESŨ + WĨTİKIE NA NGORO YAKU ATĨ NGAI NĨARĨŨKĪTIE KUUMA GŪKUA --> NĨŨGŪHONOKA.

F. Aroma 10:13 nĩgũkorwo nĩ kwandĩke atĩrĩ, “Mũndũ wotho ũrĩa ũgaakaĩra rĩitwa rĩa Mwathani nĩakahonoka.”

MŨNDŨ O WOTHE ŨRĨA AGŪKAĨRA RĨITWA RĨA MWATHANI --> NĨAKAHONOKIO.

G. Aroma 10:17 Nĩ ũndũ ũcio, gwĩtikia kuumanaga na kũigua ũhoru, naguo ũhoru ũiguagwo na ũndũ wa kiugo gĩa Kristũ.

NĨ ŨNDŨ ŨCIO, GWĨTİKIA KUUMANAGA NA KŪIGUA ŨHORU --> NAGUO ŨHORU ŨIGUAGWO NA ŨNDŨ WA KIUGO GĨA KRISTŨ.

H. Atũmwo 16:29 Nake mũrangĩri ũcio wa njeera agĩĩtia matawa, agĩcooka akĩhanyũka thĩinĩ akĩinainaga, akĩgũĩthia mbere ya Paũlũ na Sila. **[G4100 pisteuo ■]** (30) Agĩcooka akĩmoimia na nja, akĩũria atĩrĩ, “Athuuri aya, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo honoke?” (31) Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkia Mwathani Jesũ, na nĩũkũhonoka, wee, o hamwe na andũ a nyũmba yaku.” (32) Magĩcooka makĩmwarĩria ũhoru wa kiugo kĩa Mwathani, hamwe na andũ arĩa angĩ othe maarĩ gwake nyũmba. (33) O ihinda rĩu rĩa ũtukũ, mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmooya, akĩmathambia ironda, na o hĩndĩ ĩyo we na andũ othe a nyũmba yake makĩbatithio.

ATHURI AYA, NĨ ATĨA NGWĨKA NĨGUO HONOKE? --> ĆTİKIA MWATHANI JESŨ KRISTO --> NA AGĪBATITHIO, WE NA ANDŨ AKE OTHE, O HĨNDĨ ĨYO.

(Meciiria makwa — kũhinda kwĩrĩ tu kũrĩ Bibilia yotho nĩguo kũria gĩkĩ kũragia na mũgambo mũrũmĩrĩru: haha thĩinĩ wa njera ya Filipi, na hĩndĩ ya Bendegotho ũrĩa waandĩkitwo Atũmwo 2. Iga macokio macio meerĩ hamwe wone ũrĩa mahaana. Kĩrĩndĩ kĩria kĩarĩ Bendegotho nĩgĩakoretwo gũiguĩte na gĩgetikia mbere — nĩkĩo gĩatinĩkire ngoro — nĩ ũndũ ũcio Petero aambĩrĩrie na ikinyanĩro rĩrĩa rĩngĩ: mwĩrire, na mũbatithio. Mũrori wa njera ndaamenyaga ũndũ o na ũmwe, nĩ ũndũ ũcio Paũlũ aambĩrĩrie na ikinyanĩro rĩa mbere: wĩtikie — na thutha ũcio akĩmwĩra ũhoru wa Mwathani, na o ithaa rĩu rĩa ũtukũ mũndũ ũcio akĩbatithio. Maambĩrĩrio meerĩ, njĩra ĩmwe. Gwĩtikia ti thũ ya ũbatithio, na ũbatithio ti thũ ya gwĩtikia; wĩtikio nĩ ngoro ĩrĩa ĩathĩkagĩra, na ithaa o rĩu nĩ ihenya rĩiganu.)

I. Ahibirania 11:6 Na rĩrĩ, gũtarĩ na wĩtikio gũtingĩhoteka gũkenia Ngai, tondũ mũndũ ũrĩa wotho ũũkaga harĩ we no nginya etĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai, na atĩ nĩwe ũheaga arĩa othe mamũcaragia na kĩyo iheo ciao.

ATARĨ NA WĨTİKIO-RĨ, MŨNDŨ NDANGĨHOTA GŪKENIA NGAI --> ŨRĨA ŨŪKAGA KŪRĨ NGAI NO NGINYA ETĪKIE ATĨ NGAI ARĨ HO.

IV. ICOKIO — IGARŨRŪKAI, MBATITISWO, MWAMŪKĪRE ROHO MŪTHERU

Atũmwo 2:38 Nake Petero akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩrirei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru. **[G859 aphasis ■] [G907 baptizo ■] [G3340 metanoeo ■]** (39) Kĩĩranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we.”

ĐERŪRIRA + BATITISWO ĪTWARĪKA-INĨ RĨA JESU KRISTO NĨ ŨNDŨ WA KWOHERWO MEHIA --> MŪGAKĪRA KĪHEO GĨA ROHO MŪTHERU.

V. ERIRAI

A. Atũmwo 3:19 Nĩ ũndũ ũcio mwĩrirei na mũgarũrũke kũrĩ Ngai, nĩgeetha mehia manyu meherio, nĩguo mũgĩe na mahinda ma kũrurumũkio moimĩte kũrĩ Mwathani, na

ERIRA + GARURUKA --> NĨGUATA MEHIA MANYU MAHOROH.

B. Luka 13:3 Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuotho mũkaniinwo o tao.

MWAGA KWĪRIRA --> O NA INYUĨ INYUOTHE MŪKANIINWO O TAO.

C. 2 Akorinitho 7:10 Kieha kĩa kiumanĩte kũrĩ Ngai kirehaga ũhoro wa kũhera kũrĩa gũtũmaga andũ mahonoke, na gũtirĩ wĩriraga gwĩka ũguo, no kieha kĩa maũndũ ma thĩ kirehaga gĩkuũ.

KIEHA KĨRĨA KIUMANIITE KŪRĨ NGAI KIREHAGA ŪHORU WA KŪHERA KŪRĨA GŪTŪMAGA ANDŪ MAHONOKE --> NO KIEHA KĨA MAŪNDŪ MA THĨ KIREHAGA GĨKUŪ.

(Meciiria makwa nĩ mwene — mĩtikeĩcirie atĩ nĩ kiugo kĩnini, kĩa kiugĩtwo rĩmwe gũgĩthira. Erira, na ciugo cia mũthemba ũcio, nĩciugagwo Bibilia yothē maita igana rĩmwe na ikũmi na igĩrĩ — mĩrongo ĩna na ĩtandatũ Kĩrĩkanĩro-inĩ gĩa Tene, na mĩrongo ĩtandatũ na ĩtandatũ Kĩrĩkanĩro-inĩ Kĩerũ. Kuuma kũrĩ anabii makĩanĩrĩra atĩ hĩndũka, hĩndũka, nginya Johana akĩanĩrĩra atĩ erira, nginya Mwathani we mwene, na atũmwo, nginya Kristũ ũrĩa ũriũkĩtio agĩandĩkĩra makanitha marĩa — mũgambo ũmwe nĩguo ũrateng'ererera kuuma Kĩambĩrĩria nginya Kũguũrĩrio: HĨNDŪKA. Ngai ndaigana gũtiga o na rĩmwe gwĩta andũ mahĩndũke. Na gũtirĩ mũndũ ũngĩrekia gwĩka ũguo.)

VI. BATITHIO THĨINĩ WA KRISTO Nĩ ŪNDŪ WA KŪREKERWO MEHIA

A. Atũmwo 22:16 Rĩu nĩ kĩĩ wetereire? Ūkĩra, ũbatithio na ũthambio mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩĩtwa rĩake.' **[G907 baptizo ■]**

UKIRA, UBATITHIO, UTHAMBIE MEHIA MAKU --> UGĨKAYAGA RĨITWA RĨA MWATHANI.

B. Aroma 6:4 Nĩ ūndũ ũcio-rĩ, twabatithio nĩgũthikwo twathikirwo hamwe nake gĩkuũ-inĩ gĩake, nĩgeetha o ta ũrĩa Kristũ aariũkirio kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ hinya wa riiri wa Ithe, o na ithuĩ tũtũũre na mũtũũrĩre mwerũ.

TWATHIKWO NAKE NA ŪBATIZO Nĩ ŪNDŪ WA GĨKUŪ --> NĨGUO O NAITHUĨ TŪTHIĨAGE NA MUTHIŪRŪRŪKA WA MUOYO MWERŪ.

C. Akolosai 2:12 Nĩgũkorwo nĩgũthikwo mwathikirwo hamwe nake rĩrĩa mwabatithirio, na mũkĩriũkio hamwe nake nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia hinya wa Ngai, ũrĩa wamũriũkirie akiuma kũrĩ arĩa akuũ.

GŪTHIKWO HAMWE NAWA ŪBATANI-INĩ --> KŪRİŪKA HAMWE NAWA NA WİTİKIO WA WİRA WA NGAI.

D. 1 Petero 3:21 namo maaĩ macio nĩmo ngerekano ya ũbatithio ũrĩa o na inyuĩ ũmũhonokagia, na ti ũhoro wa kweheria o gĩko kĩa mwĩrĩ, no nĩ mwĩhĩtwa wa thamiri ĩtarĩ na ũcuuke kũrĩ Ngai. Kũbatithio kũu nĩkuo kũmũhonokagia nĩ ūndũ wa kũriũkio kwa Jesũ Kristũ,

KŪBATITHIO KŪU NİKUO KŪMŪHONOKAGIA = MWİHİTWA WA THAMIRI İTARİ NA ŪCUUKE KŪRİ NGAI.

(Mecoke makwa mwene — ti maaĩ marĩa mahonokagia. Nĩ macookio ma thamiri njega harĩ Ngai: thakame ĩrĩa ĩgagĩrĩrwo thamiri na ūndũ wa gwathĩkĩra batiso, na mũndũ akariũkio atware muoyo mwerũ.)

2 Athamaki 5:10 Nake Elisha akĩmũtũmĩra mũndũ amwĩre atĩrĩ, “Thĩĩ wĩthambe maita mũgwanja rũũĩ-inĩ rwa Jorodani, na mwĩrĩ waku nĩũkũhonio, na nĩũgũthera.” **[H2891 taher ■]**

NA MWİRİ WAKU NİŪKŪHONIO --> NA MWİRİ WAKU NİŪKŪHONIO, NA NİŪGŪTHERA.

2 Athamaki 5:13 Ndungata cia Naamani igĩthĩ harĩ we ikĩmwĩra atĩrĩ, “Ithe witũ, korwo mũnabii akwĩrĩre wĩke ūndũ mũnene gũkĩra ũyũ-rĩ, githĩ ndũngĩwĩkire? Githĩ to wĩke makĩria ūndũ ũyũ aakwĩra, ‘Wĩthambe, ũtherio!’”

ANGİKORWO MŪNABII NİOKWİRIRE WİKE ŪNDŪ MŪNENE, GİTHİ NDŪNGİAWİKİTE? --> NA KİIGURU-INİ MŪNO-İ, RİRİA OIGİTE, THAMBA, NA ŪTHERIO?

2 Athamaki 5:14 Nĩ ūndũ ũcio Naamani agĩikũrũka, agĩĩtobokia Jorodani maita mũgwanja, o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai aamwĩrĩte, nago mwĩrĩ wake ũkĩhona, ũgĩthera ũkĩhaana ta wa kaana kanini.

Nİ ŪNDŪ ŪCIO NAAMANI AGİİKŪRŪKA, AGİİTOBOKIA JORODANI MAITA MŪGWANJA --> NAGUO MWİRİ WAKE ŪKİHONA, ŪGİTHERA ŪKİHAANA TA WA KAANA KANINI.

(Meciiria makwa mwene — haha nĩ ũhoro ũyũ wa ma wonanĩtio tene. Naamani aarĩ mũndũ mũnene, na aarĩ na mangũ, na eerirwo eke ūndũ mũnini: athĩ ehithie thĩinĩ wa Jorodani maita mũgwanja, nake nĩegwatha. Nĩarakarire, na eeterete gwĩkwo ūndũ mũnene, na eciiragia atĩ njũũ cia bũrũri wake nĩcio njega gũkĩra maĩ ma Isiraeli — o ta ũrĩa andũ magũthĩnĩka nginya rĩu nĩ watho ũyũ mũhũthũ. No ti maĩ ma Jorodani maamũhonirĩe; nĩ gwathĩkĩra kiugo kĩa Ngai thĩinĩ wa maĩ marĩa Ngai eetanĩirĩe. Aikũrũkire agĩhitha maita mũgwanja, nayo gĩkonde gĩake gĩacookire ta gĩkonde kĩa KAANA KANINI. Ūguo nĩguo mũndũ aciarwo rĩngĩ: ti na kĩyo kĩnene kĩa we mwene, no nĩ ūndũ wa gwĩkũrũkia na wathĩki, na akambata arĩ mwana mwerũ, na atheretio.)

E. Mariko 16:16 Na mündũ o wothe ũgetĩkia na abatithio nĩakahonoka, no ũrĩa wothe ũtagetĩkia nĩagatuĩrwo ciira. **[G907 baptizo ■]**

ŪRĨA WĪTĪKĪTIE NA AKĪBATITHIO --> NĪAKAHONOKA.

F. Johana 3:5 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mündũ ũngĩtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai atangĩciarwo na maaĩ na Roho. **[G1080 gennao ■]**

MÜNDŪ ANGĪAGA GŪCIARWO NA MAĨ NA ROHO --> ÜNDŪ ÜCIO NDANGĪHOTA GŪTOONYA ŪTHAMAKI-INI WA NGAI.

G. Agalatia 3:27 nĩgũkorwo inyuothe arĩa mwabatithirio thĩinĩ wa Kristũ nĩmwĩhumbĩte Kristũ. **[G907 baptizo ■]**

ARĨA OTHE MABATITHĪTIO THĪINĨ WA KRISTO --> NĪMEHUMBĪTE KRISTO.

H. Tito 3:4 No hĩndĩ ĩrĩa ũtugi wa Ngai Mũhonokia witũ na wendo ũrĩa atwendete naguo ciaguũranĩirio-rĩ, (5) nĩatũhonokirie, na ti ũndũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa twekĩte, no nĩ ũndũ wa tha ciale.

Agĩtũhonokia na ũndũ wa gũtũtheria, agĩtũciara rĩngĩ na agĩtwerũhia na ũndũ wa Roho Mũtheru,

WEGA NA WENDANI WA NGAI MŪHONOKIA WITŪ NĪWONEKIRE --> TI NĪ ÜNDŪ WA MĪRIMO YA ŪTHINGU --> KŪRINGANA NA TŪTHATHĪRI TWAKE NĪATŪHONOKIETE, NA ŪTHAMBIO WA GŪCIARWO RĨNGĪ.

I. Aefeso 2:8 Nĩ ũndũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, naguo ũndũ ũcio nduoimanire na inyuĩ ene, no nĩ kĩheo kĩa Ngai, **[G5485 charis ■]** (9) na ti ũndũ wa mawĩra marĩa mwanaruta, nĩgeetha gũtikagĩe na mündũ o na ũmwe ũkwĩgooca. (10) Nĩgũkorwo ithuĩ tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai, tũmbĩtuo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo twĩkage ciĩko njega iria irutaga wĩra mwega, ũrĩa Ngai aahaarĩirie o mbere nĩ ũndũ witũ nĩguo tũtũũre tũciĩkaga.

NĪ ÜNDŪ WA WEGA MŪRĪ AHONOKIE NA WĪTĪKIO = KĪHEO KĪA NGAI --> TI NĪ CIA MĪRIMO, NĪGUTA GŪTIGĪRE MÜNDŪ O NA ŪRĪKĪRIA ETOOKORE --> İTHUİ TŪRİ WİRA WAKE, TWOOMBİTWO THİINİ WA KRISTO JESU NİGUO TWİKAGE MĪRIMO MİİGA.

(Meciiria makwa — nyita ma ici igĩrĩ hamwe, na gũtirĩ ngũĩ gatagatĩ-inĩ kao. Wega nĩ kĩheo; wĩtĩkio nĩguo wamũkagĩra; na ũbatithio ti wĩra ũrĩa ũtũmaga mündũ agĩe na kĩrĩgĩrĩro, o ta ũrĩa Naamani ataigana kũhonio nĩ gũthiũrũka rũũ-inĩ, kana arĩa maakuaga mataigana kuona muoyo nĩ kũrora nyoka ya gĩcango. Ngai nĩaheanire kĩndũ gĩothe; mündũ no kwathĩkĩra na kwamũkĩra. Mündũ ũrĩa woimĩte maĩ-inĩ ndarĩ kĩndũ gĩa kwĩraha nakĩo — nĩathikagwo, na Ngai akĩmũriũkia. Nĩgwacookereirwo igũrũ ũhoru wa 1 Petero 3:21, na nĩ ma o na haha: ti maĩ, na ti wĩra wa moko maitũ. Nĩ wega, ũrĩa wamũkagĩrwo na wathĩki wa wĩtĩkio. Na mũhari ũrĩa ũkũrũmĩrĩra uugaga wĩra ũcio nĩ wa kĩ: ti mũthingĩ wa ũhonokio, no nĩ maciaro maguo — tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai we mwene, tũumbĩtuo rĩngĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo tũthiũ na mũthiũre thĩinĩ wa wĩra mwega ũrĩa aatũhaarĩirie o mbere. Gũtirĩ mündũ wathĩkagĩra watho ũcio wonete atĩ nĩ egwatĩire kĩheo, na gũtirĩ mündũ wĩtaga ũguo atĩ nĩ kũgwatĩra ũrĩa ũtaataũkĩrwo nĩ watho ũcio.)

J. 1 Timotheo 1:13 O na gũtuĩka rĩmwe ndaarĩ mũrumi Ngai, na mũnyariirani, na mündũ wa ngũĩ, nĩndaiguĩrĩrwo tha tondũ ndekaga ũguo itekũmenya na itarĩ mwĩtĩkia.

MŪRUMI + MŪNYARIIRĪRI + MWĪHIA --> NO NĪNDONIRE THA.

(Meciria makwa mwene — ririkana MEHIA MA Ū maathambĩtio nĩ wathĩki ũyũ. Saũlũ wa Tarso nĩoinaithĩtie njĩra ya Kristũ nginya gĩkuĩ. Nĩanyĩitithagia arũme na atumia agakururwo njeera-inĩ, arĩ mũrumi wa Ngai na mũnyariiri wa andũ a Ngai. Mwathani we mwene nĩamũcemanirie njĩra-inĩ, akĩmũgũithia thĩ, na akĩmwarĩria arĩ kũrĩa igũrũ. Na O NA GŪTHEKA ũguo, thutha wa mũthenya ĩtatũ, Anania nĩatũmirwo oige: ũkĩra, na ũbatithio, na ũthambie mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩtwa rĩa Mwathani. Angĩkorwo ũtheri ũrĩa warĩ njĩra-inĩ ya gũthiũ Dameski ndwathambirie mehia ma Saũlũ, no maĩ ma wathĩki nĩmo maamathambirie, gũtirĩ mündũ ũgĩrĩrwo gwĩciiria atĩ mehia make mwene mangĩeherio na njĩra ĩngĩ hũthũ gũkĩra ĩrĩa Ngai aaheire mündũ mwaganu mũno.)

VII. AMŪKĪRA KĪHEO KĪA ROHO MŪTHERU

A. Atũmwo 19:5 Rĩrĩa maaigũire ũguo, makĩbatithio thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ. (6) Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aamaigĩrĩre moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomi ĩngĩ na makĩratha mohoro.

GŪBATITISWO THŪINŪO-INĨ WA MWATHANI JESU --> ROHO MŪTHERU AKĪŪKĪRĪRA.

B. Aroma 8:9 No rĩrĩ, inyuĩ mũtiathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, no mwathagwo nĩ Roho, angĩkorwo Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu. No rĩrĩ, mündũ o wothe ũtarĩ na Roho wa Kristũ-rĩ, ũcio ti wa Kristũ.

ATHI MUNDU O NA URIA ANGIAGA ROHO WA KRISTO --> UCIO TI WAKE.

C. Atũmwo 2:39 Kiĩranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we.”

MUOHIGO NIWANYU + NA WA CIANA CIANYU + NA WA ARIA OTHE MA KURAYA.

D. Aefeso 1:13 Inyuĩ o na inyuĩ nĩmwataranĩrio na Kristũ mwarĩkia kũigua ũhoro-ũrĩa-wa-ma, naguo nĩguo ũhoro-ũrĩa-Mwega wa ũhonokio wanyu. Mwarĩkia gwĩtĩkia, nĩmwekĩrĩrwo rũũri thĩnĩ wake, na ũndũ wa kũheo Roho Mũtheru ũrĩa mwerĩrwo, ⁽¹⁴⁾ Nake Roho nĩwe mũrũgamĩrĩri wa kuonania atĩ nĩtũkagaĩrwo igai riitũ nginya rĩrĩa andũ arĩa marĩ a Ngai magaatuĩka a gũkũũrwo, nĩgeetha riiri wake ũgoocagwo.

MWAIGWICIRIRIO NA ROHO URIA MUTHHERU WA KIIRA --> URIA NI KIRETO GIA IGAI RIITU.

E. 2 Akorinitho 1:22 na agĩtwĩkĩra rũũri rwa kuonania atĩ tũrĩ ake, na agĩtũhe Roho wake thĩnĩ wa ngoro ciitũ arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩra maũndũ marĩa magooka.

NA AGITWIKIRA RUURI RWA KUONANIA ATI TURU AKE + NA AGITUHE ROHO WAKE THINI WA NGORO CIITU ARI TA MWIHOKO WA KURUGAMIRIRA MAUNDU MARIA MAGOOKA.

KUHINGA

Aefeso 4:30 Ningĩ mũtikanaiguithie Roho Mũtheru wa Ngai ũũru, ũrĩa wamwĩkĩrĩre rũũri o nginya rĩrĩa mũthenya ũrĩa wa gũkũũrwo ũgaakinya.

NINGI MUTIKANAIGUITHIE ROHO MUTHHERU WA NGAI UURU --> URIA WAMWIKIRIRE RUURI O NGINYA RIRIA MUTHENYA URIA WA GUKUURWO UGAAKINYA.

(Meciria makwa mwene — Roho Mũtheru ti kũheo kĩa andũ anini athuurĩtwo. Nĩwe RIIIRA rĩa Mũthamaki harĩ arĩa ake we mwene, na nĩwe KIRIHIO GIA MBERE — gĩcunji kĩa mbere kĩa igai kĩrĩhĩtwo mbere — atĩ nĩwe wa we nginya mũthenya wa gũkũũrwo. Nĩ ũndũ ũcio kũũria gĩtũũrĩte gũtarĩ na mahitia, na no mũhaka kũũrio: nĩwakinyĩrwo nĩ Roho Mũtheru? Tondũ kiugo kiugĩte na ũtheri: mũndũ o wothe ũtarĩ na Roho wa Kristo ti wake we. Marũa matarĩ na rĩra ti marũa ma Mũthamaki. Mũndũ ũtarĩ na Roho ti wa Kristo o na kĩrĩ. Mũcarie nginya ũmũgĩe.)

KIGERANIO GIA GWIMENYERIA

1. Na rĩrĩa maiguire ũhoro ũcio, ngoro ciao ikĩrigithwo, nao makiuga —

- a) Ũgweterera nĩkĩ?
- b) Andũ arũme na ariũ a Ithe witũ, tũgwĩka atĩa?
- c) Athuuri aya, ngwagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo honokio?

2. Erirai, na mũbatithio o mũndũ wanyu thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ nĩ ũndũ wa —

- a) kũrekanĩrwo kwa mehia
- b) icookio rĩa thamiri njega
- c) gũkũũrwo kwa indo iria ciagũrĩrwo

3. Nake agĩũka akĩinaina, akĩmoria, akĩmeera, Aathani, no nginya njĩke atĩa nĩguo honoke? Nao makĩmwĩra, Wĩtĩkie Mwathani Jesũ Kristũ. Na ithaa rĩu o rĩa ũtukũ we —

- a) nĩahũũrĩtwo mũhũri nginya mũthenya wa ũkũũri
- b) akĩĩyũithia maita mũgwanja Rũũĩ-inĩ rwa Jorodani
- c) nĩabatithirio, we na andũ ake othe, o hĩndĩ iyo

4. Naamani nĩehithirie maita mũgwanja rũũĩ-inĩ rwa Jorodani, nayo nyama yake igĩcooka —

- a) hĩndĩ ya kũhurũkio igĩũka
- b) ta nyama ya kaana kanini, na nĩagĩrĩre theru
- c) na ũndũ wa gũthambio kwa gũciarwo rĩngĩ

5. Nĩ ũndũ ũcio mwĩrĩrei, na mwĩgarũrei —

- a) nĩguo mehia manyu mehakwo

- b) no inyuĩ inyuothē nĩmũgathira o ũguo
- c) kĩa kĩa thĩ kĩrehaga gĩkuũ

6. Angĩkorwo mũndũ atirĩ na Roho wa Kristo —

- a) nĩahũũrĩtwo mũhũri nginya mũthenya wa ũkũũri
- b) ndangĩhota gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai
- c) we ti wake

7. Harĩ ũrĩa watwendete, na agatũthambia mehia-inĩ maitũ —

- a) maaĩ-inĩ ma Jorodani
- b) thakame-inĩ yake
- c) na kiugo kĩa Ngai

MACOKIO MOKINYU: 1-b · 2-a · 3-c · 4-b · 5-a · 6-c · 7-b

ŨŨ NDŪRANIRI ŨYŨ WAGAWANYIKA

NJĪRA YA MŪTŪNYŪ — AGALATIA 3:27 (“KŪBATITHIO THĪINĪ WA KRISTŪ”) ĨHINGŪRĪTE NJĪRA YA MBEŪ YA IBURAHĪMU: “NA MŪNGĪKORWO MŪRĪ A KRISTŪ, HĪNDĪ ĨYO MŪRĪ MBEŪ YA IBURAHĪMU, NA AGAI KŪRINGANA NA KĪIRANĪRO” (AGALATIA 3:29).

NJĪRA YA MŪTŪNYŪ — AEFESO 1:14 (“MŪHOTHĪ WA ROHO”) ĨHINGŪRĪTE NJĪRA YA KŪGŪRŪRWO KWA ŨNDŪ ŪRĪA WAGŪRĪTWO — IGAI RĪU GUO MWENE, NA MŪTHENYA ŪRĪA MBECA CIA MBERE ĨRĪHAGWO BIŪ.

CIUGO CIA KIRIIKI

“gwĩtĩkia” — G4100 pisteuo — kũgĩa na wĩtĩkio; kwĩhoka; kwĩneana kũrĩ

Wĩtĩkie Mwathani Jesũ Kristũ, na nĩũkũhonoka — wĩtĩkio ũrĩ ngoro-inĩ, mbere ya ihinda o na rĩmwe rĩrutwo.

“kuumbũra” — G3670 homologeo — kuuga ũndũ o ũmwe; kuumbũra ũhoru hatarĩ hitho

Nĩ na kanua kwĩtĩkĩrwo gwĩkagwo nĩguo mũndũ ahonoke.

“Kwĩrira” — G3340 metanoeo — gũgarũra meciria; kwĩrira

Kũgarũrũka kũrĩa kwambĩrĩria ũhoru ũyũ — ti kĩa kĩa kĩa, no meciiria maigwo hau matee marĩ mageni kũrĩ Ngai.

“ũbatithio” — G907 baptizo — gũthambia; gũthikwo maĩ-inĩ na kwarahũrũo rĩngĩ

Ekócho ya mbere ya gwachĩka: gũthĩkwo nake, na kũriũkio nĩguo ũthĩ na mũtũũrĩre mwerũ.

“gũthambio” — G3068 louo — gwĩthamba; gũthambia mũndũ wothe

Aatũthambirie mehia maitũ na thakame yake mwene.

“Kũrekerwo kwa mehia” — G859 aphesis — gũtũma ũthĩ; kũrekereria; kũrekera

Kũbatithio thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ NĪGŪTUMA mehia macuku — mehia marĩa mahĩtũku magatwarwo.

“gũciarwo” — G1080 gennao — gũciara; gũciarwo

Atĩrĩrĩ, mũndũ angĩaga gũciarwo na maĩ na Roho, ndangĩhota gũtoonya ũthamaki wa Ngai.

“wega” — G5485 charis — wega; kĩa kĩa tũhũ

Mũhonokeetio nĩ ũndũ wa wega wa Ngai na gwĩtĩkia — ũcio nĩ kĩa kĩa Ngai.

CIUGO CIA KIHEBERI

“eetĩkirie” — H539 aman — kwĩhoka; gũkorwo mũrũmu; gũkorwo mwĩhokeku — mũhinga wa kiugo “amenĩ”

Aburhamu nĩetĩkirie Jehova; nake agĩtarwo ũndũ ũcio ũrĩ ũthingu wake.

“theru” — H2891 taher — gũtheera; gũkorwo ũrĩ mũtheru

Thambia, na ũthire — nyama cia Naamani ciacookire tondũ ta nyama cia kaana kanini.

“kũhonio” — H7495 rapha — kũhonio; gũtũma mũndũ akorwo arĩ mũgima

Nĩ ũndũ wa iboya rĩake-rĩ, nĩguo tũhonetio.

SOURCES & CREDITS

Scripture: Kikuyu Bible (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0);

Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).